

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політологія»

вибіркова

за освітньо-професійною програмою «Туризм»

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою соціальних і гуманітарних дисциплін на 2022-2023 навчальний рік.

Протокол від «31» серпня 2022 року
№ 3

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Політологія»

2022 рік

Анотація

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія» сприяють розвитку професійного мислення в здобувачів вищої освіти. Даний курс передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей; досягнень суспільства та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що на лекціях та семінарах розглядаються конкретні аспекти політико-адміністративного устрою України, міжнародні зв'язки України, її місце у світовому співтоваристві.

1. Інформація про науково-педагогічного (них) працівника (ів)

Загальна інформація	Хорошев Олександр Миколайович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-78
E-mail	khan61@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- історія молодіжного руху України; - гуманітаризація освіти як чинник формування світоглядної культури молоді; - дослідження організаційних принципів діяльності добровільних організацій в кінці XIX – початку XX століть.
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи в студентських аудиторіях в процесі вивчення гуманітарних дисциплін;
Наукова діяльність за освітнім	1. Філософія: підручник для здобувачів вищої освіти /авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286с.

КОМПОНЕНТОМ	<p>2. Lyubov Yurchenko, Andriy Minosyan, Alexander Khoroshev, Sergey Karikov State Environmental Policy in the Context of Environmental Management // Scientific and practical international conference: Public Administration in the 21st Century: Problems and Development Prospects, 20 November 2020, DOI:10.5281/zenodo.4274720, Article12</p> <p>3. Рябина Е.В., Коваленко И.И., Хорошев А.Н. Пространство историчности в цифровой парадигме культуры.- Вестник Томского государственного университета. Культурология и Искусствоведение. 2021 № 42.- С.124-134</p> <p>4. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України: конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с.</p> <p>5. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення наавчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база). Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакал / О. М. Хорошев, Л. О. Гонтаренко . – Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с.</p> <p>6. S. Postova, S. Karpliuk, O. Vdovina, O. Nakonechna, O. Khoroshev, I. Chernova «Evolution Of Educational Activity: Digitalization Of Information Space Of Distance Education» // «IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security», - 2021/09, №9, p.163-168;</p>
-------------	---

- – заповнюється за бажанням НПП.

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Політологія» проводяться згідно з затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти в консультації її час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: дана навчальна дисципліна належить до загально вибіркових дисциплін, і призначена для формування у здобувачів вищої освіти системи професійно-орієнтованих знань в сфері політичного та державного управління.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	Вибіркова
Рік підготовки	третій
Семестр	6-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	16
- практичні заняття (годин)	–
- семінарські заняття (годин)	18
- лабораторні заняття (годин)	–
- курсовий проект (робота) (годин)	–
- інші види занять (годин)	–
- самостійна робота (годин)	56
- індивідуальні завдання (аналітично-пошукові) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Політологія» є вибірковою, тому передумовами її вивчення можуть бути наявні у здобувачів вищої освіти уявлення про свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлення цінностей громадянського демократичного суспільства.

1. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
Аналізувати з наукових позицій проблеми та тенденції	ДРН1

розвитку політичної системи України в їх діалектичному взаємозв'язку	
Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності	ДРН2
Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення публічного управління, міжнародних відносин, систем організації політичної влади провідних іноземних країн	ДРН3

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Очікувані компетентності з дисципліни	аббревіатура
Самостійно аналізувати з наукових позицій проблеми та тенденції розвитку політичної системи України в їх діалектичному взаємозв'язку	ОКД1
Застосувати знання, уміння і навички при рішенні різноманітних завдань у викладанні навчальних дисциплін необхідних під час професійної діяльності	ОКД2
Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ публічного управління та адміністрування; дотримання основних принципів здійснення державної політики в сфері міжнародних відносин	ОКД3

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології.

Предмет та структура політології. Методологія та методи вивчення політичних явищ. Актуальність вивчення політології в вищій школі. Функції політології.

Тема 1.2. Політичні відносини. Політична влада.

Зародження політичних відносин. Публічна влада. Основні теорії політичної влади. Поняття легітимності політичною влади. Влада як насильство. Особливості формування політичної влади в Україні.

Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут.

Основні теорії виникнення держави. Основні ознаки держави та форми державного правління. Вибірчі системи. Парламентаризм. Структура парламентської республіки.

Структура президентської республіки: американський та французький тип. Територіально-адміністративні форми устрою держави

Тема 1.4. Політичні режими.

Поняття та сутність політичного режиму. Типологія політичних режимів. Тоталітарний політичний режим. Авторитарний політичний режим. Демократичний політичний режим Проблема демократизації суспільства в Україні.

Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті.

Основні етапи розвитку та ознаки політичних партій. Функції політичних партій. Типологія партій. Суспільні рухи та об'єднання в політичній системі.

Тема 1.6. Політична свідомість та політична культура.

Структура та сутність політичної свідомості. Поняття та сутність політичної культури. Американська та марксистська типології політичної культури.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура.

Поняття політичної діяльності. Суб'єкт та об'єкт політики. Основні форми політичної діяльності. Специфіка політичної діяльності в умовах сучасної демократії.

Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень.

Особистість як суб'єкт політичних відношень. Проблема політичної соціалізації особистості. Основні види політичної поведінки. Основні мотиви участі особи у політичній діяльності.

Основні теорії політичних еліт. Види рекрутування політичних еліт. Політичне лідерство.

Тема 2.3. Політичний процес, його структура та динаміка.

Поняття політичного процесу. Головні структурні елементи політичного процесу. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу. Політична еволюція та революція. Особливості політичного процесу в Україні. Національний політичний процес та глобалізація.

Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт.

Природа та сутність політичного конфлікту. Основні теорії та типологія політичних конфліктів. Шляхи врегулювання політичних конфліктів. Війна, як форма політичного конфлікту. Політичні конфлікти в Україні: національний досвід та шляхи врегулювання.

Тема 2.5. Світова політична система

Версальсько-Вашингтонська система мирних договорів. Створення та діяльність Ліги Націй. Утворення, структура та діяльність ООН. Основні впливові міжнародні організації. Наддержави та проблема подвійного стандарту в світовій політиці.

Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки.

Мислителі Стародавнього Сходу про політичний устрій суспільства. Антична політична думка: Ксенофонт, Платон, Аристотель. Політичні ідеї Середньовіччя та Відродження. Політологічні концепції ліберального Просвітництва XVIII ст. Г.В.Ф. Гегель про громадянське суспільство і державу. Політичні погляди К.Маркса. Розвиток політичної думки в Україні.

Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції.

Традиціоналізм, лібералізм та консерватизм. Марксизм, соціал-демократія та ленінізм. Еко-соціалізм, анархізм, націонал-соціалізм та альтернативні рухи.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
6 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	6	2	2	-	2	
Тема 1.2. Політичні	4	-	-	-	4	

відносини. Політична влада						
Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	8	2	2	-	4	
Тема 1.4. Політичні режими	8	2	2	-	4	
Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	8	2	2	-	4	
Тема 1.6. Політична свідомість та політична культура	2	-	-	-	2	
Разом за модулем 1	36	8	8	-	20	
6 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура	6	-	2	-	4	
Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	10	2	2	-	6	
Тема 2.3. Політичний процес, його структура та динаміка	6	-	-	-	6	
Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт	10	2	2	-	6	
Тема 2.5. Світова політична система.	8	2	2	-	4	
Тема 2.6. Історичні етапи розвитку світової політичної думки	6	-	-	-	6	
Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	8	2	2	-	4	
Разом за модулем 2	54	8	10	-	36	
Разом	90	16	18	-	56	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Політологія як наука. Предмет, методи, функції та структура політології	2
2	Тема 1.3. Держава як головний політичний інститут	2
3	Тема 1.4. Політичні режими	2
4	Тема 1.5. Політичні партії, партійні системи, непартійні суспільні об'єднання в політичному житті	2

5	Тема 2.1. Політична діяльність, її сутність та структура	2
6	Тема 2.2. Особистість у системі політичних відношень	2
7	Тема 2.4. Політика та політичний конфлікт	2
8	Тема 2.5. Світова політична система.	2
9.	Тема 2.7. Сучасні соціально-політичні ідеї та концепції	2
	Разом	18

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (за наявності)

З навчальної дисципліни «Політологія» у якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-політологічну спрямованість. Окрім нижче запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, вільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальну дисципліну та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Індивідуальне завдання відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів.

Орієнтовна тематика рефератів:

1. Головні структурні елементи політичного процесу.
2. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
3. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
4. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
5. Природа політичного конфлікту.
6. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
7. Типи і функції політичних конфліктів.
8. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
9. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
10. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
11. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
12. Типологія війн. Проблема подолання війн.
13. Перша світова війна, її причини та наслідки.
14. Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.
15. Виникнення та діяльність Ліги націй.
16. Друга світова війна та створення ООН.
17. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
18. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
19. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
20. Світова спільнота і державні інтереси.

21. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
22. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
23. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
24. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
25. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
26. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, “нових лівих” та ін.
27. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
28. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	

35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія»:

Вхідний контроль – застосовується на початку вивчення навчальної дисципліни з метою визначення початкового рівня підготовки тих, хто навчається.

Поточний контроль засвоєння вивченого матеріалу здійснюється на кожному семінарському занятті шляхом проведення усного опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль може проводитися наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачами вищої освіти модульного контролю (співбесіда, написання розгорнутої письмової контрольної роботи). Під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія» проводиться два модульних контролю для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів вищої освіти під час проведення семінарів, відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова семестрова оцінка визначається за результатами отриманих модульних оцінок за усі модулі, за результатами написання розгорнутої письмової контрольної роботи.

З навчальної дисципліни «Політологія» підсумковою формою контролю є диференційований залік по завершенню вивчення навчальної дисципліни (6-й семестр).

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

диференційований залік

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів

I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	4	1	4
	Семінари	4	4	16
	Модульна контрольна робота*	1	20	20
Разом за модуль № 1				40
Модуль № 2	Лекції	4	1	4
	Семінари	5	4	20
	Модульна контрольна робота*	1	20	20
Разом за модуль № 2				44
Разом за поточний контроль				84
II. Індивідуальна самостійна робота				6
III. Диференційований залік				
<i>Додаткові необов'язкові бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо</i>				10
Разом за всі види навчальної роботи				100

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів):

3-4 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1-2 бал – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох-трьох питань. Розв'язання повинно містити: загальну характеристику проблеми та її актуальність, аналіз існуючих в науковій літературі точок зору з проблеми що вивчається, основні факти та їх тлумачення, місце та історичне значення даної проблеми в ПОЛІТОЛОГІЇ.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – вірно розв'язані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

15 балів – вірно розв'язані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

10 балів – розв'язані два завдання;

5 бали – розв'язана одне завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Модуль 1.

- 1.Об'єкт і предмет політології.
- 2.Структура і категорії політології.
- 3.Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.
- 4.Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.
- 5.Функції політології.
- 6.Основні етапи і тенденції розвитку політології.
- 7.Політологічна думка та політологія в Україні.
- 8.Історичні передумови виникнення політичних відносин.
- 9.Основні теорії виникнення політичної влади.
10. Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.
11. Влада як об'єкт політичних відносин.
12. Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.
13. Походження та сутність держави.
14. Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.
15. Основні ознаки держави. Функції держави.
16. Форми державного правління: монархічна і республіканська.
17. Парламентаризм та функції парламенту.
18. Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих та відкритих списків, шанпаж).
19. Структура парламентської республіки.
20. Структура президентської республіки: американський та французький тип.
21. Системотворчі елементи держави. Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).

22. Поняття політичного режиму.
23. Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.
24. Тоталітарний режим і його історичні різновиди.
25. Авторитарний режим та його різновиди.
26. Демократичні політичні режими.
27. Автократія. Теократія. Лібералізм і диктатура.
28. Проблема соціальної ефективності політичного режиму.
29. Політичний режим в незалежній Україні.
30. Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.
31. Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.
32. Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.
33. Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.
34. Найбільш впливові міжнародні рухи.
35. Політичні партії та рухи в Україні.
36. Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.
37. Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.
38. Політичні міфи й утопії.
39. Політична культура суспільства. Типи політичної культури.
40. Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Модуль 2.

1. Предмет і зміст політичної діяльності.
2. Структура політичної діяльності: ціль, мотив, засіб, результат, оцінка.
3. Типи і форми політичної діяльності. Проблема слухності політичної дії.
4. Особистість як суб'єкт і об'єкт політики.
5. Основні теорії політичної соціалізації особистості: марксистська, фрейдистська, біхевіористська, когнітивистська.
6. Основні мотиви участі особистості у політичній діяльності.
7. Політична поведінка і її типи.
8. Основні теорії політичних еліт. Типологія та види рекрутування політичних еліт.
9. Політичне лідерство: основні теорії виникнення та типологія. Роль народних мас і особистості в історії.
10. Поняття політичного процесу.
11. Головні структурні елементи політичного процесу.
12. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
13. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
14. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.

15. Природа політичного конфлікту.
16. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
17. Типи і функції політичних конфліктів.
18. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
19. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
20. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
21. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
22. Типологія війн. Проблема подолання війн.
23. Перша світова війна, її причини та наслідки.
24. Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.
25. Виникнення та діяльність Ліги націй.
26. Друга світова війна та створення ООН.
27. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
28. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
29. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
30. Світова спільнота і державні інтереси.
31. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
32. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
33. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
34. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
35. Мислителі Стародавнього Сходу про політичний устрій суспільства.
36. Антична політична думка: Ксенофонт, Платон, Аристотель.
37. Політичні ідеї Середньовіччя і Відродження.
38. Політологічні концепції ліберального Просвітництва: Т. Гобс і Дж. Локк.
39. Теорія суспільного договору Ж.-Ж. Руссо. Г. В. Ф. Гегель про громадянське суспільство і державу.
40. "Утилітаризм" І. Бентама і політичні погляди Дж. Ст. Мілля.
41. Політичні погляди К.Маркса. Розвиток політичної думки в Україні.
42. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
43. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, "нових лівих" та ін.
44. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
45. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно здійснити поглиблене вивчення теми з рекомендованих за програмою курсу, підготувати доповідь і захистити її на семінарському занятті. Результати роботи можуть бути оформлені у вигляді есе, реферату.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів):

6 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самостійні судження;

5 балів – тему розкрито вичерпно, положення обґрунтовані, матеріал повністю взято з літератури;

4 бали – тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

3 бали – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самостійно та інтерпретовані правильно;

2 бали – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

1 бал – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу, здобувачем не виконане. Викладачем оцінюється понятійний рівень, логічність, самостійність мислення, впевненість, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, унікальність, вміння представити матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Головні структурні елементи політичного процесу.
2. Причини динамізму і шляхи змінювання політичних систем.
3. Проблема закономірності та відновлення політичного процесу.
4. Політичний процес та історична перспектива. Політична еволюція та революція.
5. Природа політичного конфлікту.
6. Основні теорії політичного конфлікту (Т. Парсонс, Р. Дарендорф).
7. Типи і функції політичних конфліктів.
8. Шляхи врегулювання політичних конфліктів.
9. Політичний конфлікт як вираз соціального конфлікту.
10. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз.
11. Війна як форма соціально-політичного конфлікту.
12. Типологія війн. Проблема подолання війн.
13. Перша світова війна, її причини та наслідки.
14. Створення міжнародної версальсько-вашингтонської системи мирних угод.

15. Виникнення та діяльність Ліги націй.
16. Друга світова війна та створення ООН.
17. Структура та головні органи ООН: Генеральна асамблея, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО, МАГАТЕ.
18. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН.
19. Міжнародні відносини, їх характер і типи.
20. Світова спільнота і державні інтереси.
21. Проблема конфліктності в рамках світової політичної системи.
22. Регулювання міжнародних відносин і його інститути.
23. Наддержави та проблема подвійного стандарту міжнародних відносин.
24. Об'єктивні тенденції розвитку світової спільноти.
25. Традиційні соціально-політичні ідеї та течії: соціально-політичні ідеї лібералізму, соціально-політичні ідеї консерватизму, марксистська версія соціалізму.
26. Соціалістичні соціально-політичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції комуністичного та соціал-демократичного руху; соціально-політичні ідеї анархізму, троцькізму, "нових лівих" та ін.
27. Новітні західні соціально-політичні ідеї та концепції: концепції постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
28. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Об'єкт і предмет політології.
2. Структура і категорії політології.
3. Місце політології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.
4. Актуальність вивчення політології в системі вищої освіти.
5. Функції політології.
6. Основні етапи і тенденції розвитку політології.
7. Політологічна думка та політологія в Україні.
8. Історичні передумови виникнення політичних відносин.
9. Основні теорії виникнення політичної влади.
10. Структура політичних відносин: суб'єкт та об'єкт політичної влади.
11. Влада як об'єкт політичних відносин.
12. Влада й насильство. Влада і закон: проблема легітимності влади.
13. Походження та сутність держави.
14. Основні теорії виникнення держави: божественна, теорія суспільної угоди, марксистська теорія, воєнна теорія, управлінська теорія.
15. Основні ознаки держави. Функції держави.
16. Форми державного правління: монархічна і республіканська.
17. Парламентаризм та функції парламенту.
18. Виборчі цензи. Виборчі системи: куріальна, мажоритарна (абсолютної більшості, відносної більшості, преференціальна), пропорційна (закритих

- та відкритих списків).
19. Структура парламентської республіки.
 20. Структура президентської республіки: американський та французький тип.
 21. Форми адміністративно-територіального устрою держав: унітарний, федеративний (конфедеративний).
 22. Поняття політичного режиму.
 23. Типи політичних режимів і їх історична обумовленість.
 24. Тоталітарний режим і його історичні різновиди.
 25. Авторитарний режим та його різновиди.
 26. Демократичні політичні режими.
 27. Автократія. Теократія. Лібералізм і диктатура.
 28. Проблема соціальної ефективності політичного режиму.
 29. Політичний режим в незалежній Україні.
 30. Поняття та ознаки політичних партій. Основні причини виникнення політичних партій, їх роль у політичному житті суспільства.
 31. Функції партій: представницька, інтегративна, ідеологічна, кадрова, боротьба з опозицією.
 32. Типологія політичних партій. Сучасні політичні партії, їх соціальна база і політичні орієнтації.
 33. Непартійні суспільні об'єднання, їх сутність і типи.
 34. Найбільш впливові міжнародні рухи.
 35. Політичні партії та рухи в Україні.
 36. Політична свідомість як відображення політичних відношень у суспільстві та потреби в їх зміні.
 37. Теорія й ідеологія. Масова політична свідомість.
 38. Політичні міфи й утопії.
 39. Політична культура суспільства. Типи політичної культури.
 40. Специфіка формування політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

Список рекомендованої літератури

1. Бебик В. М. Політологія. Наука і навчальна дисципліна: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Бебик. – К. : Каравела, 2012. – 495 с
2. Гелей С. Д. Політологія : навч. посібник / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. – К. : Знання, 2008. – 415 с.
3. Профільна спеціалізована освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузь знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальність 242 «Туризм» спеціалізація «Туризм» . – Х., НУЦЗУ, 2019.
4. Коршук Р. Етнополітологія : навч. посіб. / Р. Коршук. – К. : Алерта, 2011. – 200 с.
5. Основи демократії : підруч. / за заг. ред. А. Колодій. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
6. Піча В. М. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за ред. В. М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2014. – 303 с.
7. Погорілий Д. Є. Політологія: 100 питань – 100 відповідей [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Д. Є. Погорілий. – Київ : Інкос, 2014. – 232с.
8. Політологія : навч. підруч. / за ред. М. М. Вегеша. – [3-тє. вид., перероб. і доп.] – К. : Знання, 2008. – 384 с.
9. Політологія : підручник / В. Г. Антоненко, В. Д. Бабкін, О. В. Бабкіна, та ін. ; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – 3-тє вид., переробл., допов. – К. : Академія, 2013. – 567 с.
10. Політологія (історія і теорія політичної науки) : курс лекцій. – Львів : Кальварія, 2004. – 272 с.
11. Політологія: наука про політику: підручник для студ. вищ. навч. закл. / М. І. Горлач, В. Г. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 840 с.
12. Політологія : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 290с.
13. Політологія Нової доби : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Ф. М. Кирилук. – К. : Академія, 2012. – 304 с.
14. Політологія. Хрестоматія. Автори-упорядники: проф. Кремень В. Г., проф. Кулагін Ю. І., доц. Латигіна Н. А., проф. Полуріз В. І. та ін. – К. : «Альтерпрес», 2004. – 827 с.
15. Політологія: підруч. / [за ред. Л. М. Димитрової, С. О. Кисельової]. – К. : Знання, 2009. – 206 с.
16. Політологія : підруч. / за наук. ред. А. Колодій. – К. : Ельга-Н, 2000. – 584 с.
16. Історія політичної думки : підруч. / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В.

Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : «Новий Світ – 2000», 2016. – 1000 с.

17. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. П. Марчук. – К. : Персонал, 2009. – 480 с.

18. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н.М. Хоми. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. – 492 с.

19. Пахарєв А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні : навч. посібник / А. Д. Пахарєв. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 182 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-1.html> – підручники з політології.
2. <http://chitalka.net.ua/zmist/politologija.html> – підручники з політології.
3. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2365-14> – закон України «Про політичні партії в Україні».
4. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> – закон України «Про громадські об'єднання».
5. <http://zakon1.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України.
6. <http://old.minjust.gov.ua/31094> – реєстр політичних партій.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> – НБУ ім. В. І. Вернадського.
8. <http://library.kr.ua/libworld/elib.html> – електронні бібліотеки України. __

Розробник(и):

(підпис)

Олександр ХОРОШЕВ

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)